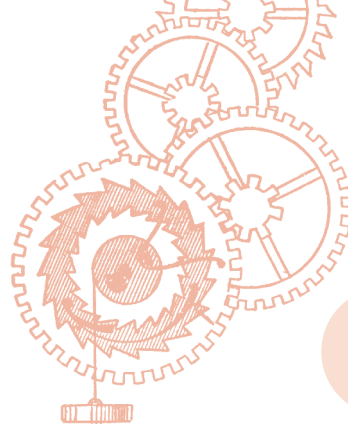

Rafah: 4.000 urteko hiriaren zatiketa

NAGORE
IRAZUSTABARRENA
URANGA

Egipto, K.a. 1303. Seti I.a faraoiak Gaza eta Siria inguruan egindako kanpaina militarren berri jaso zuten idazkun batean. Inskripzio horretan lehenengoz aipatu zen Robihwa herria. Egiptoarrek hala esaten zioten, asiriarrak Rafihu, greziarrek eta erromatarrek Raphia eta arabiarrek, aldiz, Rafah deitu zioten.

Gazako zerrendaren hegoaldean, Sinaiko basamortuaren sarreran, kostalde mediterraneoan, interes handiko kokapena zeukan Rafahk. Tokiko merkataritza eta nabigazio gune garrantzitsua izateaz gain, gatazken eszenatoki ere izan zen.

Rafahko gudu garrantzitsuenetakoa K.a. 217 urte inguruan izan zen; Egiptoko errege Ptolomeo IV.ak Antioko III.a Siriako enperadorea mendean hartu zuen orduan. 120.000 soldadutik gora eta ia 200 elefante borrokatu ziren gudu zelaian eta, horrenbestez, Antzinaro klasisikoko gudurik handienen artean dago. Bakea sinatzeko sisar enperadore garaituaren alaba Kleopatra Sira garaiaren semearekin, Ptolomeo V.arekin ezkondu zuten. Ezkontza Rafahn bertan egin zuten.

Gurutzaden garaian, XII. mendean, hiria guztiz suntsitu zuten eta bizirik irten zirenak ihes egitera behartu zituzten. Otomandarrek eremua kontrolpean hartu zutenean Rafahk ez zuen iraganezko distira berehala berreskuratu. Otomandarrentzat basamortuaren ateetan zegoen posta geltoki soila izan zen.

Garrantzia galdu arren, hurrengo mendeetan gudu zelai odoltsua izango zen Rafah behin baino gehiagotan. Esaterako, Napoleon Bonaparteren ejertzitoak XVIII. mendearen amaieran suntsitu zuen, Egipto eta Siria konkistatzeko kanpainen.

SIONISTAK ETA ZATIKETA

XX. mende hasieran hainbat erakunde sionistek inguruan lurak lortzeko saiakera egin zuten, juduek birpopula zitzaizten, baina otomandarrek planari uko

Seti I.a Egiptoko faraoiak kanpaina militarrek egin zituen Gazako zerrendan eta orduko inskripzio batean, Rafah herriaren izena idatziz jaso zuten lehenengoz.

egin zioten. Lehen Mundu Gerra amaitu ondoren, Otomandar Inperioa desagertu eta Rafah britainiarren kontrolpean zegoenean, sionistak berriro saiatu ziren horretan, baina britainiarrek ere ez zuten ekimena onartu.

Bigarren Mundu Gerran britainiarren base militarra izan zen Rafah eta horrek lan bila zebiltzan musulman asko erakarri zituen Palestinako beste hirieta. Baina 1948an Israelgo estatua sortu zenean, hiria egun duen izaera hartzen joan zen; zehazki, 1949an ireki zuten Rafahko errefuxiatu eremua. Palestinako Errefuxiatuentzako Nazio Batuen Agentziaren (UNRWA) arabera, sortu berritan Rafah "Gazako zerrendako errefuxiatu eremu handiena eta populatuena zen".

Egiptoarren kontrolpean egon zen hiria 1967a arte. Sei Eguneko Gerran israeldarrek Sinaiko penintsula eta Gazako zerrenda osoa okupatu zuten, Rafah barne. Egiptoarrek Sinai berreskuratzea lortuko zuten 1982an. Baina bost urte

lehenago, 1977ko Camp Davideko bake akordioetan ez zuten Rafah berreskuratu, ez osorik behintzat. Camp Daviden marraztutako Egipto eta Israelen arteko muga hiriaren gainetik pasatzen zen. Hesi batek bitan zatitu zuen hiria. "Erdibitutako etxeetan bizi direnek zer jurisdikziotan bizi nahi duten erabaki beharko dute" idatzi zuen orduan Janet Hawley kazetari australiarrek, "eta etxeko atea aukeratutako aldean zabaldu beharko dute". Ehunka familia zatitu zituen hesia zabalduz joan zen, Philadelphi korridorea izeneko lerro desmilitarizatu sortuz.

Azken hamarkadan Egiptoko agintariek hesiaren inguruak despopulatu eta milaka eraikin bota dituzte, Egiptoar aldean korridorea zabaldua. Hesiaz bestalde, aldiz, azken hilabeteetan, Rafahko populazioa izugarri hazi da; UNRWaren arabera, Israelen azken erasoak baino lehen 280.000 palestinar bizi ziren hiriari, milioi eta erdi inguru pilatzen dira orain. ●